

TETAŞ, 1998-2002 dönemi mahsuplaşması için 1.7 milyar YTL'lik dava açtı...

AKTAŞ'TAN KAMU ZARARI 6 MİLYAR DOLARA ULAŞTI

Hayati Küçük
EMO Hukuk Müşaviri

İstanbul İli Anadolu Yakası'nda elektrik dağıtım işiyle görevli iken imtiyaz sözleşmesi Danıştay tarafından iptal edilen AKTAŞ Elektrik'in 1998-2002 dönemine ilişkin mahsuplaşmadan doğan kamu alacakları için nihayet dava açıldı. Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. tarafından Ankara Nöbetçi Ticaret Mahkemesi'nde açılan davada, 1998-1999-2000-2001 yılları ile 2002'nin 31 Mayısına kadar olan dönem için toplam kamu alacağının ana para ve tecil faizi ile birlikte 1 milyar 680 milyon 498 bin 258 YTL'nin tahsili istendi.

AKTAŞ Elektrik A.Ş.'nin görev yaptığı 1990-2002 yılları arasındaki faaliyetlerine yönelik olarak kamu şirketleriyle imtiyaz sözleşmesi gereği yapması gereken mahsuplaşma işlemleri gerçekleştirilememiştir. 1990-1997 yıllarını kapsayan bir geçici mahsuplaşma yapılmış, ancak bu mahsuplaşma şirketin kendi açıkladığı bilanço değerleri üzerinden yapıldığından gerçek durumu yansıtmadığı ortaya çıkmıştır. Nitekim şirketin faaliyetleri ile ilgili 1994 yılı dışında sözleşme gereği yapılması gereken ön denetim işlemi de hiçbir zaman gerçekleşmemiştir. 2002 yılında Enerji Bakanlığı Teftiş Kurulu ile TEDAŞ ve TEAŞ müfettişlerinden oluşan denetim birimlerinin çalışmaları sonucunda, Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun raporlarında belirlenen mahsuplaşma usulüne göre gerçekleştirilen hesaplamalar sonucu, bu yedi yıllık

dönem için 2001 yılı sonu itibarıyla tecil faizleriyle birlikte kamunun AKTAŞ'tan alacağı 1 katrilyon 369 trilyon 65 milyar 975 milyon 903 bin 580 TL olduğu hesaplanmıştı. Bu alacak için hem AKTAŞ, hem de bu zararda ihmali olduğu ileri sürülen kamu personeli aleyhine alacak ve tazminat davası açılmıştı.

1998 yılından şirketin faaliyetlerinin sona erdiği 31 Mayıs 2002 tarihine kadar olan dönemle ilgili karşılıklı mahsuplaşma işlemi de gerçekleşmemiş, yine denetim birimlerinin raporlarıyla şirketin kamuya olan borcu hesaplanmak zorunda kalmıştır. Ancak daha önceki denetim raporu kısa bir sürede hazırlanıp tespit edilen zarar üzerinden alacak davası açılabilirdiği halde, 1998 sonrası döneme ilişkin mahsuplaşma işleminin 2007 yılına kadar sürmüş olması soru işaretleri doğurmuştur. Oysa mahsuplaşmanın nasıl yapılacağı daha önceki raporlarda açıkça belirlenmiş ve şirketin tüm belge ve bilgileri 2002 yılında TEDAŞ'a devredilmiştir ve bu mahsuplaşmanın daha kısa sürede bitirilmesi olanağı doğmuştur.

Yapılan mahsuplaşma işlemleri her ne kadar bir ön denetim işlemine dayanmadığından gerçek durumu tam olarak yansıtmamakla birlikte, AKTAŞ'ın 1994 yılı denetim raporlarında tespit edilen usuller üzerinden kamunun zararının en aza indirilmesi suretiyle gerçekleştirilmiş olması söz konusudur. AKTAŞ'ın daha fazla kar uğruna başvurduğu tespit edilebilmiş usulsüzlüklerin, bu şirketin denetimsiz kalması ya da bu usulsüzlüklere göz yumulmasıyla gerçekleşebileceği açıktır. Elektrik enerjisini stoklama becerisi gösteren, yan şirketlere fahiş fiyatlarla iş yaptırarak maliyeti yükselten, batan bankalar aracılığıyla kamuya olan borçlarını ödemeye kalkışan, kayıp/kaçak oranlarını dilediği gibi belirleyen, karını gizleyen ancak ortaklarına usulsüz temettü dağıtan bir şirketin bu usulsüzlükleri tespit edildiği halde, kontrol edilmemesi için mahsuplaşmaya esas tüm belgeleri SEKA'ya göndererek imha etmiş olması, daha ne gibi usulsüzlüklerin yapıldığı sorusunu akla getirmektedir.

Elektrik Mühendisleri Odası'nın uzun mücadeleleri sonucunda sözleşmesinin ikinci kez yargı kararıyla iptal edilmesiyle kamu tarafından el konularak bu zararlardan kalıcı olarak kurtulma olanağı doğmuştur. Açılan son dava ile birlikte, AKTAŞ'ın kamuya vermiş olduğu zarar bugüne ulaştırıldığında 6 milyar dolara ulaşmıştır. Kamunun finansman gücü olmadığı iddiasıyla özel bir şirket görevlendire-

ceksiniz ve bu size fazladan 6 milyar dolara mal olacak! Özel sektör rekabet ve kalite getirecek diyeceksiniz, kamu şirketlerinden daha katı tekeller yaratacaksınız ve olmayan kalemlerle maliyetler yükseltilecek az sayıda kişinin aşırı karlar elde etmesini sağlayacaksınız! AKTAŞ örneğinin özelleştirme/serbestleştirmelere yönelik bize öğrettikleri kısaca bunlardır. ■

KAYSERİ ELEKTRİK'E 73 MİLYON YTL'LİK YENİ DAVA

Kayseri ve Civarı Elektrik T.A.Ş.'nin 1998-2003 yılları arası mahsuplaşma işlemlerine yönelik yapılan denetim çalışmaları sonucunda, 73 milyon 285 bin 887 YTL tutarında alacak davası açıldı. Şirketin 1990-1997 yılları arasındaki mahsuplaşma işlemleriyle ilgili olarak da 74 trilyon TL tutarında bir alacak davası açılmıştı.

AKTAŞ'ta olduğu gibi Kayseri Elektrik ile ilgili mahsuplaşmalarda da ön denetim işlemlerinin yapılmamış olması nedeniyle, denetim birimlerinin raporlarıyla gerçek mahsuplaşma rakamlarının bulunması yoluna gidildi. Kayseri Elektrik'te AKTAŞ'ta olduğu gibi aşırı usulsüzlükler olmamakla birlikte, "kayıp-kaçak oranı, makul temettü hesabı ve tecil faizi uygulaması" gibi konularda uyumsuzluklar nedeniyle kamu alacakları tespit ediliyor. TETAŞ tarafından Ankara Nöbetçi Ticaret Mahkemesi'nde açılan son dava ile birlikte, Kayseri ve Civarı Elektrik T.A.Ş.'nin mahsuplaşmalardan doğan alacak davalarındaki rakam 150 milyon YTL boyutuna ulaştı.

